

Hezreti Pygamberimiz we pişikler

Category: Ertekiler, Haýwanat dünýäsi, Kitapcy

написано kitapcy | 22 января, 2025

Hezreti Pygamberimiz we pişikler HEZRETI PYGAMBERIMIZ WE PIŞIKLER

■ HEZRETI PYGAMBERIMIZ (s.a.w) WE PIŞIKLER

Yslam dininde pişiklere «arassagylygyň» simwoly hökmünde garalýar. Uhud söweşinde goşunyň öňünden çagajyklaryny emdirip duran pişik çykypdyr. Şonda pişigiň aýak astyna düşüp depgilenmezligi üçin pişigiň ýanynda ýörite bir esger nobatçy goýup, goşun aýlanyp geçer ýaly edilipdir. Söweşden soñra garawul goýlan esgerden pişigi getirmegi soralýar we adyna «Müezza» (hormatlanan, at-abraý beren) goýulýar. Pişigiň bokurdagynda tegmiller bar ekeni. Seýrek duş gelýän bokurdagy tegmilli pişikleriň «Müezzanyň» neslinden gelýändigine ynanylýar. Pygamberimiz bakyýete göç edenden soñra ol pişige howandarlyk edilipdir we onuň neslinden gelen pişikler goralyndyr.

Rowaýat edilmegine görä Osmanly soltany Ýawuz Sultan Selim hem Müsüri eýeländen soñra «Mukaddes amanatlary» Stambula getireninde «Müezzanyň» neslinden bolan pişikleri getirenmışın we olary belli-belli tekkelere ýerleşdiripdir.

Hezreti Pygamberimiziň özi «Müezzany» şeýle bir gowy görýän ekeni, bir gezek Müezza Pygamberimiziň donunyň syýynda uklap galypdyr. Ne güzel bolup uklap ýatan pişige dözmedik Pygamberimiz «Müezzany» oýandyrmajak bolup donunyň syýyny usullyk bilen kesmegi makul bilipdir.

Hezreti Muhammet (s.a.w) bir gezek pişigi «Müezzanyň» içen gapdaky suwundan täret aljak bolanda, sahabalardan Ebu Nuaým (r.a) «Ýa Resulalla, ol suwa pişik agyz urdy» diýipdir. Şonda Pygamberimiz “Olar iň arassa agyza eýedirler” diýýär we ol suwdan täretini alýar.

■ «PIŞIKLERİÑ ATASY»

Abdyrahman ibn Sahr atly bir sahaba köçede galan pişikleri öýüne äkidip, olary iýdirip-içirermiş. Sahabalardan biri bu barada Pygamberimizi habarly edýär: «Hapa pişikleri tolap külbesinde saklaýar!» Şol wagt sesini çykarmandyr. Pygamberimiz soňra Abdyrahman ibn Sahry köçede görýär. Şol wagt bu sahaba bir pişigiň çagasyň tapýar-da, özi barada hem Pygambere aýdylandygyny bilensoň, Pygamberimiziň özüne bir zatlar diýmeginden çekinip, pişigi derrew donunyň içinde bukýar. Pygamberimiz oňa donunyň aşagynda näme bukandygyny sorap, dony açýar. Görse, kiçijik bir pişik çagasy!

Pygamberimiz pişijegi eý görüp ogşaýar we sahabasyna: “Ebu Hureýre mundan utanma, gaýtam buýsan. Sen pişikleriň kakasysyň” diýýär. Şol günden başlap Abdyrahman ibn Sahra edil Pygamberimiziň (s.a.w) yüzlenişi ýaly “Ebu Hureýre» («Pişikleriň atasy») diýip başlaýarlar. (Ymam Buhary: 5, 811).

■ PIŞIGI SÖÝMEK IMANDANDYR

Bir gün sahabalary bilen söhbet edip otyrka Resululla Serwerimiz (s.a.w) ýanyndakylara:

“Hubbül hyrraty minel iman” («Pişigi söýmek imandandyr») diýýär. “Näme üçin?” diýip soranlarynda, “Ebu Hureýre biler” diýýär-de, başga hiç zat aýtmaýar.

Pişikleriň mährem dosty bolan we Pygamberimiziň köp sanly hadislaryny aýdan Ebu Hureýre Hezreti Muhammediň (s.a.w) pişik söwdasyny gadagan edendigini hem aýdypdyr. Hatda Ebu Hureýräniň aýdan hadislarynyň birinde “pişigini aç saklan aýalyň dowzahda çekjek jezasyndan” gürrüň gozgalýar.

■ PIŞIKLERİÑ NÄME ÜÇIN ARKASY YERE DEGENOK?

Köpüniz bilýänsiňiz. Pişikleriň hiç arkasy ýere degýän däldir !

Bir gün namaz okap durka bir ýylan Hezreti Muhammediň (s.a.w) arka tarapyndan golaýlaşýar we Pygamberimizi çakjak bolýar. Ynha edil şol wagtam şol ýerden geçip barýan bir adamyň pişigi

ýylana topulýar we ony bogýar. Bilþiňiz ýaly ýylanyň iň gorkýan jandary pişikdir. Zäherli ýylanyň howpundan halas bolan Pygamberimiz pişigiň arkasyny sypapdyr. Şol günden bări pişikleriň arkasy hiç ýere degmeyärmişin.

■ PIŞIKLER AÑSYZMY?

«Gurhanyň» birnäçe aýatlarynda janly-jansy hemme zadyň Allanyň adyny zikir edýändigi aýdylýar.

“Yedi gök, arz we bularyň içinde bolanlar, Ony tesbih ederler. Ony öwgi bilen tesbih etmeýän hiç bir zat ýokdur. Emma siz olaryň tesbihlerine düşünmersiňiz. Ol Halymdyr, örän bagışlaýjydyr” («Isra» süresi, 17/44).

Käbir alymlar pişikleriň çykarýan myrryldylarynyň “Ýa (Er) Rahym, Ýa (Er) Rahym” görünüşindäki bir dogadygyny, pişikleriň munuň ýaly görnüşde şükür we zikir edýändigini aýdýarlar.

Rowaýat edilmegine göre itler ryzkynyň öz hojaýynynyň elinde diýip düşünýändigi üçin eýesine örän we palydygyny, pişikleriň bolsa ryzkynyň Alladan gelýändigini bilyändigi üçin käte eýesine aňsyz hasap ediläýjek hereketleri edýärmişin.

■ TÜRKMEN HALKYNYŇ PIŞIGE GARAYŞY

Pişigiň türkmen halkynyň arasynda haçan aralaşandygy barada meniň özümde-hä häzire çenli suwytlı toplan maglumatym ýok. Şeýle-de bolsa, türkmen halk ertekilerinde dürli obrazlarda hereket edýän pişik gahrymanlardan we patyşalar baradaky hekaýatlarda hökümdaryň tagtynyň gapdalyna myrryldap duran pişik barada agzalanýanlardan çen tutup, pişigiň iň döwürlerden bări biziň halkymyzyň arasynda bolandygyny bilmek bolýar.

Şol sanda pişik bilen baglanychykly birnäçe yrymlar hem döredilipdir. Mysal üçin barýan adamyň ýoluny gara pişik kesip geçse, şol gün şowsuzlyga uçramakdan çekinip, başga köceden aýlanyp geçipdirler ýa-da pişik geçensoň ýedi gezek pişigiň geçen ugruna bakyp tüýkürinjiräp soň ýoluna dowam edipdirler. Yrymlara näderejede ynanjymyň bardygyny ýa-da ýokdugyny aýtmagy bu ýerde ýerliksiz hasaplaýaryn. Her kim babatda-da

šeýle, islan adam ynanybam biler, ynanmanam biler. Yrymam bolsa, bu halkymyzyň döreden zady, halkyň ynanýan zadyna hormat goýmak we olary öwrenmek gerek. Bu biziň taryhymyz. Her näme-de bolsa, pişige türkmen halky ýone göz bilen-ä seretmändir. Hut häzirem eger pişigi bilkastlaýyn ýa-da seresapsyzlyk bilen öldüren bolsaň, öldürilen pişigiň hamyny gazyldan doldurmaly, ýogsa günäň geçilenokmyşyn diýen düşünje bar. Biz çagakak garrylar pişik öldüren adamyň ýaş çagasynyň ölüändigi barada aýdyp, pişik öldürmezligi berk sargaýardylar. Mirasgär alym Nury Seýidowyň toplan «Türkmen halk matallarynda» pişik bilen baglansykyly şeýle matallar duş gelýär:

«Bir zadym bar tyz-tyz eder,
Ýyly ýerde myr-myр eder». (PIŞIK)

«0jak başynda kumgan,
Iki gözünü ýumgan». (PIŞIK)
«Öýde bir mahluk,
Syçana eder saklyk». (PIŞIK)[1]

«Edebi düýeden öwren, bolmasa atdan, galyberse itden, iň bolmanda pişikden öwren» diýen ata-babalarymz gerek bolsa, pişik ýaly pişikdenem käbir asyllı hüý-häsiýetleri öwrenmegi ündäpdir.[2] Pişigiň hiç haçan ýatan ýerine täret etmezligi şol aýdylýan aýratynlyga üns berilmegine getiripdir.

■ TARYHDA PIŞIKLER

Pişigiň asyl gelip çykan watany Efiopiýa bolupdyr. Bize mälim bolan maglumatlara görä pişik ilkinji gezek b.e.önü 2200-3000-nji ýyllarda gadymy müsürliler tarapyndan eldekileşdirilipdir. Efiopiýanyň eýelenmeginden sonra Müsure getirilen pişikler bu ýerde eý görülip, hatda mukaddes hasaplanyp başlanypdyr. Şol wagtlar söýgi, we gözellik hudaýlarynyň wekilleri hasaplanyp pişikleri öldürmek düýbünden gadagan edilýär, hatda seresapsyzlyk bilenem bolsa pişigiň ölümüne sebäp bolan kişi ölüm jezasy bilen jezalandyrlypdyr.

Wagtyň geçmegin bilen gadymy müsürlileriň dininiň aýrylmaz

bölegine öwrülen pişikleriň ölümü üçin matam tutulypdyr we ýas tutýandygyň bildirtmek üçin gaşlaryny syrypdyrlar. Öli pişikleriň meýtleri mumyýalanypdyr, hoşboý yslar sepilipdir we hoz agajyndan ýasalan sandyklara ýerleşdirilip jaýlanypdyr. Gadymy müsürlileriň pişiklere bolan söygüsinden habardar bolan Pers imperatory Kambiz b.e.önü 525-nji ýylда Müsure ýoris edende Feluse şäherini zabt edip almak üçin goşunynyň öñüne pişik sürüsini çykarypdyr. Şeýlelikde müsürliler şäheri söwessiz-zatsyz Kambize tabşyrýarlar.

Kem-kemden Arabystana we Ýewropa ýaýran pişikler baran ýerlerinde edil Müsürdäki ýaly eý görülmändirler. Hususanam Ýewropada iň köp zulum-sütem gören haýwanlaryň biri pişik bolupdyr. Gadymy german kowumlarynda pişige jelepçiliğiň we erkinligiň simwoly hökmünde garalypdyr. Papa Innokentiý III-iň geňeşdarlaryndan Saint-Dominikäniň şeýtany gara pişigiň sypatynda şekillendirip ony şowsuzlygyň we bela-beteriň simwolyna öwürmeginden soňra bu garaýış köp ýerlere ýaýraýar. Şol wagtdan başlap, hususanam orta asyrlarda şeýtanyň ady bilen ýatlanyp başlanan pişikler hökümét we buthana wekilleriniň gatnaşmagynda geçirilen resmi dabaralarda kapasalara, sebetlere salynyp ýa-da gazyklara daňylyp ýakylypdyr.

Hut XVII asyryň ortalaryna çenli Fransiýanyň birnäçe şäherlerinde «Saint Jeane» baýramçylygynda pişik ýakma dabaralary gurnalypdyr. Halkyň arasynda «ýoluň gara pişik kesip geçse şowsuzlykdyr» diýen yrymyň gözbaşy belki-de, ýewropalylaryň bu bolgusyz däbinden gelip çykandyr. Satanistleriň pişik öldürme däbi hem şundan gelip çykan bolaýmaly.

Medeniýetleriň sallançagy hasaplanýan Ýewropanyň geçmişde aýallary şeýtan yqlan edip diriligine ýakandygy göz öñünde tutsak, olaryň pişik ýakmasы dagy nämejik!..

● Çykgyt:

[1]http://www.kitapcy.ga/news/turkmen_halk_matallary_9/2018-12-15-3944

[2]http://www.kitapcy.ga/news/edebi_kimden_owrenmeli/2018-09-3
0-2692

Internet maglumatlary esasynda taýýarlandy. Haýwanat dünýäsi